

του **Παναγιώτη Βασιλάκη**

Η υπογραφή του «Μνημονίου Συναντίληψης» μεταξύ του ΤΑΙΠΕΔ και της Lamda Development σηματοδοτεί την «τροχιοδρόμηση» στον ευρύτερο χώρο του πρώην αεροδρομίου του Ελληνικού των επιχειρηματικών σχεδίων που δρομολογούνταν τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Η εξέλιξη αυτή ήταν αναμενόμενη, καθώς ο πλήρης και απροκάλυπτος μετασχηματισμός του ΣΥΡΙΖΑ σε κόμμα - πυλώνα του αστικού πολιτικού συστήματος και η σκληρή μνημονιακή κυβέρνησή του έχει ήδη δώσει πάμπολλα δείγματα υλοποίησης της μνημονιακής πολιτικής της ΕΕ και της ΟΝΕ. Από τη διάψευση κάθε γραμμής των προεκλογικών του εξαγγελιών, την πολιτική προδοσία του λαού με την παραχάραξη του δημοψηφίσματος, τη σωρεία των αντιλαϊκών μέτρων που προωθεί, την φοροληστεία, τη διάλυση του ασφαλιστικού συστήματος μέχρι και την επερχόμενη θεσμοθέτηση του εργασιακού μεσαίωνα και την κατάργηση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, ήταν προφανές ότι το πρώην αεροδρόμιο δεν θα γλίτωνε από τον «οίστρο» της κυβέρνησης.

Καλό είναι να μην ξεχνάμε, σε σχέση με τις προθέσεις του ΣΥΡΙΖΑ και των - πρώην και νυν - συνοδοιπόρων του, ότι το «Πρόγραμμα Ιδιωτικοποιήσεων» ήταν πλήρως ενταγμένο στο περίφημο e-mail Βαρουφάκη προς το Eurogroup το Φλεβάρη του 2015. Σε ό,τι αφορά λοιπόν τις ιδιωτικοποιήσεις - με εξαίρεση ίσως τον τομέα της ενέργειας - η ιδιωτικοποίηση του αεροδρομίου αποτελεί τη ναυαρχίδα. Δεν είναι ούτε «καπρίτσιο» των δανειστών, ούτε «ρουσφέτι» στο Λάτση. Η ανακήρυξή του σε «προαπαιτούμενο» για την ολοκλήρωση της αξιολόγησης αποτελεί «δωράκι» για τη συνέχιση του άθλιου επικοινωνιακού πολέμου της κυβέρνησης, των «εκβιασμών» των δανειστών και της «αένας» διαπραγμάτευσης. Στο βαθμό που οι επενδυτικοί σχεδιασμοί υλοποιηθούν, αυτό θα αποτελέσει τεράστια νίκη για τους αστικούς σχεδιασμούς στο νευραλγικό χώρο της μητροπολιτικής περιοχής της Αθήνας και όχι μόνο, καθώς θα διαμορφώσει ευρύτερα ένα νέο πρότυπο χωρικής ανάπτυξης, αυτό που προωθείται με την προσέλκυση «στρατηγικών επενδύσεων» και την «αξιοποίηση» της «ιδιωτικής περιουσίας» του δημοσίου. Εξάλλου, το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο είναι ήδη εδώ και αποτελεί τομή αλλά και συνέχεια σε σχέση με την προηγούμενη νομοθεσία. Τον «ολιστικό» χωρικό σχεδιασμό της περιόδου των ολυμπιακών αγώνων, σήμερα τον έχει αντικαταστήσει η εστιασμένη παρέμβαση σε επιμέρους περιοχές ειδικού επενδυτικού ενδιαφέροντος με ad hoc χωροθέτηση έργων, δραστηριοτήτων, επενδυτικών σχεδίων κ.λπ. Ο νέος νόμος για τις επενδύσεις (Ν.3894/10), το fast track, (Ν.3986/11) ή ο Ν. 4062/12 για το Ελληνικό, τα ΕΣΧΑΔΑ/ΕΣΧΑΣΕ/ΕΧΣ του Ν.4269/14, αλλά και υφιστάμενα «πολεοδομικά εργαλεία» όπως οι ΠΟΤΑ και ΠΟΑΠΔ προσφέρουν την απαιτούμενη θεσμική ευελιξία. Η κρίση μπορεί λοιπόν να είναι κόλαφος για το λαό και τους εργαζόμενους αλλά σίγουρα αποτελεί μία καλή ευκαιρία για επαναπροσδιορισμό των αναπτυξιακών κατευθύνσεων του κεφαλαίου. Υπό αυτή την έννοια δεν υπάρχει καμία «καλή λύση» για τα λαϊκά συμφέροντα σε σχέση με την μικρή ή μεγάλη ιδιωτικοποίηση του Ελληνικού και καμία δυνατότητα διαπραγμάτευσης ούτε τώρα υπό το καθεστώς εκτάκτου ανάγκης και δημοσιονομικής πειθαρχίας, που έχει επιβάλει η πολιτική και οικονομική διαχείριση της κρίσης, αλλά ούτε και την προηγούμενη περίοδο του «επελαύνοντος» εκσυγχρονισμού.

Δυστυχώς, το προδιαγραφόμενο μέλλον του αεροδρομίου συμπληρώνει το παζλ αυτού του νέου προτύπου χωρικής ανάπτυξης μαζί με τα λιπάσματα της Δραπετσώνας, το λιμάνι του Πειραιά, τις μαρίνες του Σαρωνικού και του Αιγαίου, τα περιφερειακά αεροδρόμια κ.ο.κ.

Ειδικότερα, σε σχέση με το πρώην αεροδρόμιο, η σύμβαση παραχώρησης που θα προκύψει μέσα από την πλήρως ανεξέλεγκτη δράση του νέου Υπερταμείου Ιδιωτικοποιήσεων:

Θα προκαλέσει τη δημιουργία μίας «κατάστασης εξαίρεσης» με μόνιμα χαρακτηριστικά για το σύνολο του χώρου, που θα απομυζά πόρους και διαθέσιμα από το σύνολο του

πολεοδομικού συγκροτήματος. Προκαλώντας, έτσι, εκτεταμένη υποβάθμιση στην ευρύτερη περιοχή, ανοίγοντας ξανά το δρόμο για Περιφερειακή Λεωφόρο Υμηττού και απεμπολώντας την τελευταία ευκαιρία βελτίωσης του περιβάλλοντος στην Αττική.

Θα αποτελέσει πρωτοφανές εργασιακό κάτεργο, τόσο κατά τη διάρκεια της κατασκευής, όσο και της λειτουργίας του, πλήττοντας ανεπανόρθωτα τα συμφέροντα της εργατικής τάξης μέσα από την εμπέδωση ενός νέου αναπτυξιακού και εργασιακού προτύπου που οι εργαζόμενοι έχουν να βιώσουν από τον προηγούμενο αιώνα. Παράλληλα, θα συντρίψει οικονομικά κάθε ανταγωνιστική οικονομική δραστηριότητα στην ευρύτερη περιοχή, αυξάνοντας, τελικά, την ανεργία στο σύνολό της.

Η συντριβή της διαχειριστικής λογικής

Μπορεί για αρκετούς η «μνημονιακή μετάλλαξη» του ΣΥΡΙΖΑ να αναγνωρίζεται ως αποτέλεσμα της ρεφορμιστικής γραμμής του, αυτό όμως είναι ελλιπές όταν πρόκειται να εξηγήσει τις αντιλήψεις και τις πρακτικές που ξεδιπλώθηκαν σε σχέση με τη διεκδίκηση του χώρου από πολιτικές δυνάμεις του πάλε ποτέ «αντιμνημονιακού» ΣΥΡΙΖΑ.

Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα «εναλλακτικής πρότασης» αποτελεί η «μελέτη του ΕΜΠ» η οποία, ενώ προβλήθηκε σαν κινηματική διεκδίκηση, χρηματοδοτήθηκε εξ αρχής και ήταν το διαπραγματευτικό εργαλείο του «συντονισμού» των δημάρχων της περιοχής. Αυτή η λογική των «δημοκρατικών μετώπων» που στηρίχθηκε στην περιοχή από την παράταξη της «Δημοτικής Συνεργασίας Ελληνικού» και άλλες παρατάξεις του ΣΥΡΙΖΑ, οδήγησε στον αγωνιστικό «εξωραϊσμό» όχι μόνο των δημάρχων του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ της περιοχής, αλλά και σειράς εκπροσώπων των κυρίαρχων δυνάμεων, μέχρι και του Γ. Παπανδρέου.

Μόνη κοινή συνισταμένη αυτών των ετερόκλητων μετώπων ήταν και είναι η διεκδίκηση μέρους της «νομής» του χώρου και ανταποδοτικά οφέλη. Μάλιστα, αιτήματα που το 2012 προβάλλονταν ως διεκδικήσεις, η «Ελληνικό Α.Ε.» τα είχε ήδη ενσωματώσει στο masterplan της επένδυσης, ενώ άλλα τα μοιράζει ο Λάτσης σήμερα... Η συμμετοχή του καθηγητή Ν. Μπελαβίλα και άλλων μελών της ερευνητικής ομάδας του ΕΜΠ στην ομάδα διαπραγμάτευσης δεν αποτελεί κάποια «προδοσία» αλλά ουσιαστική συνέχιση των ίδιων λογικών. Όμοια αποτελέσματα προκάλεσε και η προεκλογική γραμμή του «οικονομικού σκανδάλου», παράλληλα με τις διαρκείς θεσμικές και δικαστικές επικλήσεις στη νομιμότητα. Σε σχέση με το πρώτο, το χαμηλό τίμημα ισοσκελίζεται σήμερα από την κυβέρνηση επικοινωνιακά με το 1,5 δις. ευρώ επενδύσεων του επενδυτή σε υποδομές, ενώ σε σχέση με το δεύτερο, ακόμα και μετά την έγκριση της σύμβασης παραχώρησης από το Ελεγκτικό Συνέδριο το 2014, κάποιοι επιλέγουν να στέλνουν στον Τσίπρα εξώδικα...

Κυβερνητικό ψέμα η «βελτίωση»

Δεν είναι τίποτα περισσότερο από πο-λιτικές αγυρτίες τα όσα αναφέρονται, τόσο από την κυβέρνηση όσο και από διάφορους νεόκοπους απολογητές της πολιτικής της, για βελτίωση του επενδυτικού σχεδίου προς όφελος των λαϊκών αναγκών. Περιγελάνε το λαό και προβάλουν ως «νίκες» τα αυταπόδεικτα. Λένε ψέματα όταν μι-λάνε για μείωση του ποσοστού δό-μησης, τη στιγμή που από το 2012 η «Ελληνικό Α.Ε.» προέβλεπε την υλο-ποίηση του έργου σε φάσεις, τοποθε-τώντας την κατασκευή του μεγαλύ-τερου ποσοστού των κατοικιών μετά την δετία και στο βαθμό που η κατά-σταση της κτηματαγοράς και η κερ-δοφορία της επένδυσης το επιτρέ-ψει, καθιστώντας ούτως ή άλλως τα αρχικά προβλεπόμενα μεγέθη δόμη-σης απίθανα.

Λένε ψέματα όταν πανηγυρίζουν για το ένα χιλιόμετρο ανοιχτής παραλίας όταν αποκλείουν άλλα τέσσερα χιλιόμετρα, έχουν ξεπουλήσει ήδη τον «Αστέρα Βουλιαγ-μένης» και τα «Αστέρια Γλυφάδας» ενώ είναι έτοιμοι να πουλήσουν και τη μαρίνα Αλίμου.

Αυτό που απαιτείται σήμερα για τη νικηφόρα διεκδίκηση του χώρου δεν είναι τα μισόλογα. Η κούφια κριτική στις κυβερνητικές επιλογές και η εκ-κωφαντική σιωπή για την κυβέρνηση και την πολιτική της είναι ο καλύτερος δρόμος για τη διατήρηση της ενότητας των δημοτικών παρατάξεων του ΣΥ-ΡΙΖΑ, αλλά όχι και για την ανατροπή της αντιλαϊκής πολιτικής.

Στις σημερινές συνθήκες της σκληρής επίθεσης του κεφαλαίου και του κλί-ματος κοινωνικής αποδοχής της επέν-δυσης, το κίνημα πρέπει να διαλέξει τον δύσκολο δρόμο. Αυτόν της ανάταξης των αγωνιστικών διαθέσεων του λαού και της υπεράσπισης του χώρου από την σκοπιά των κοινωνικών αναγκών, για υψηλό πράσινο, για χώρους άθλησης και πολιτισμού κ.ο.κ., κόντρα στις κυρίαρχες πολιτικές, ενάντια στην ιδιωτικοποίηση και τσιμεντοποίηση, κόντρα σε κάθε συμβιβαστική και διαχειριστική λογική.

Για το κίνημα και την αριστερά η μόνη ρεαλιστική επιλογή είναι αυτός ο αγώνας να αποτελέσει υπόδειγμα αντίστασης και αγωνιστικής κινητοποίησης και να συμβάλλει στην πάλη για τη συνολική ανατροπή των αντιλαϊκών πολιτικών ΕΕ, ΟΝΕ και ΔΝΤ.

Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα ΠΡΙΝ στις 12/06/2016